

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे/ योग

परीक्षा : मे - २०१६

द्वितीय सत्र

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था - (भाग २) (ECG - 201)

दिनांक : ३०/०५/२०१६

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते. दु. ४.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

प्र.१. योग्य शब्द निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

(१०)

- १) औद्योगिकीकरणाचा वेग ----- अवलंबून असतो.
अ) सरकारी धोरणांवर
क) समाजावर
ब) शिक्षणावर
ड) लोकसंख्येवर
- २) आंतरराष्ट्रीय व्यापार ----- नेहमी फायद्याचा असतो.
अ) लोकांसाठी
क) व्यापाऱ्यांसाठी
ब) ग्राहकांसाठी
ड) देशांसाठी
- ३) कुटिरोद्योग साधारणपणे ----- निगडीत असतात.
अ) दुधोत्पादनाशी
क) शेतीशी
ब) कुक्कुटपालनाशी
ड) पशुपालनाशी
- ४) ----- संचय हा आर्थिक वृद्धी घडवणारा महत्त्वाचा घटक आहे.
अ) कच्चा माल
क) यंत्रसामग्री
ब) भांडवल
ड) वस्तूचा
- ५) सार्वजनिक क्षेत्र, अर्थव्यवस्थेतील ----- कमी करण्यास मदत करते.
अ) समानता
क) असमानता
ब) दारिद्र्य
ड) रोजगार
- ६) उद्योगांच्या आजारपणासाठी ----- समस्या हे सर्वात महत्त्वाचे अंतर्गत कारण असते.
अ) कामगार
क) यांत्रिक
ब) व्यवस्थापन
ड) तांत्रिक
- ७) सर्व प्रकारच्या उद्योगांचा विकास ----- उपलब्धतेवर अवलंबून असतो.
अ) कामगारांच्या
क) वाहतूकीच्या
ब) कच्च्या मालाच्या
ड) भांडवलाच्या
- ८) सध्याच्या काळातील सर्व आधुनिक अर्थव्यवस्था ----- आधारीत अर्थव्यवस्था आहेत.
अ) पैशावर
क) प्रशिक्षणावर
ब) शिक्षणावर
ड) ज्ञानावर
- ९) ----- बँक देशातील चलन व बँकिंग अधिकार असणारी सर्वोच्च बँक आहे.
अ) स्टेट
क) अॅक्सिस
ब) महाराष्ट्र
ड) रिझर्व्ह
- १०) जेव्हा बँकदर घटतो तेव्हा कर्ज ----- होते.
अ) स्वस्त
क) दुर्मिळ
ब) महाग
ड) अमर्याद

- 5) Public sector can help in reducing ----- in the economy.
 - a) equalities
 - b) poverty
 - c) inequalities
 - d) employment
- 6) The most important internal cause of sickness of industries is -----problem.
 - a) workers
 - b) management
 - c) mechanical
 - d) technical
- 7) The progress of all types of industries depends on the availability of ----- .
 - a) workers
 - b) raw material
 - c) transportation
 - d) capital
- 8) Now a days all modern economies are ----- based economies.
 - a) money
 - b) education
 - c) training
 - d) knowledge
- 9) The ----- bank is the supreme monetary and banking authority in the county.
 - a) State
 - b) Maharashtra
 - c) Axis
 - d) Reserve
- 10) When the bank rate decrease, then credit becomes ----- .
 - a) cheaper
 - b) costly
 - c) rare
 - d) unlimited

Q.2. Answer the following questions in detail. (Any Three) (30)

- 1) State the importance of industrialisation.
- 2) Explain the role of small scale and cottage industries in economic development.
- 3) Explain the characteristics of sick industries.
- 4) Explain any six functions of R.B.I.
- 5) What is meant by budget? Explain the types of budget.

Q.3. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

- 1) State the objectives of public sector industries.
- 2) Explain the affecting factors of money supply.
- 3) State the qualitative sources of credit control.
- 4) Explain the primary functions of commercial banks.

Q.4. Write short notes. (Any Two) (10)

- 1) Problems of small scale and cottage industries
- 2) Secondary functions of commercial banks
- 3) Industrial disputes
- 4) Effects of public expenditures